

DICCIONARI DE BIOÈTICA

Aquest mes de gener s'ha presentat el [Diccionari de bioètica](#), publicació elaborada pel [TERMCAT](#) i el [Departament de Salut](#) de la Generalitat de Catalunya, fruit de la iniciativa i la col·laboració del [Comitè de Bioètica de Catalunya](#).

El progrés biològic i mèdic aconseguit gràcies a la recerca biomèdica, estretament vinculat a la pràctica habitual de la medicina, comporta implicacions ètiques que repercuteixen en la societat i el seu sistema de valors. L'interès perquè hi hagi una relació harmònica i respectuosa entre investigadors, professionals de la salut, malalts i familiars ha dut a reflexionar sobre el vessant ètic i moral de la praxi biomèdica.

En aquest sentit, cal destacar la importància de disposar d'una eina que permeti resoldre els dubtes conceptuals que ens planteja aquesta matèria relativament jove i transversal, que serà clau aquests propers anys per meditar i prendre decisions sobre els dilemes ètics que els avenços científics ens plantegen en l'àmbit de les ciències de la vida i de la salut.

El *Diccionari de bioètica*, que s'ha publicat en paper i es pot consultar [en PDF](#) i [en línia](#) simultàniament, pretén reflectir la multidisciplinarietat pròpia de la bioètica. Recull 699 termes classificats pels àmbits temàtics següents: conceptes generals; drets i deures; atenció sanitària; reproducció; final de la vida; cèl·lules, teixits i òrgans; genètica; recerca; salut mental; salut pública, i ecoètica. Cada terme inclou una o més denominacions catalanes, equivalents en castellà i anglès, la definició i, sovint, notes explicatives. Així mateix, el TERMCAT ha fet una [infografia](#) amb un conjunt d'enllaços als àmbits temàtics i a alguns dels termes més destacats del *Diccionari*.

ATENCIÓ SANITÀRIA

Què és acompanyament, aconsellament, empoderament, coacció, companyia, compassió, competència, comprensió i confiança?

Sabíeu que els termes bona pràctica, bona praxi i lex artis són formes sinònimes?

CONCEPTES GENERALS

Què és individualisme, legalisme, liberalisme, principisme, subjectivisme i transhumanisme?

Quina diferència hi ha entre relativisme ètic i universalisme ètic?

I entre valor instrumental i valor intrínsec?

DRETS I DEURES

Quina diferència hi ha entre deure d'acompanyament, d'atenció o d'assistència i de no abandonament?

I entre el dret col·lectiu i l'individual?

I els drets animals i els drets humans?

Sabíeu que els termes dret a la informació i dret a saber són formes sinònimes?

FINAL DE LA VIDA

Què és atenció al dol, futilitat i medicalització de la mort?

Quina diferència hi ha entre estat de mínima resposta o de mínima consciència i estat de vígilia sense resposta o estat vegetatiu?

I entre obstinació diagnòstica i obstinació terapèutica?

CÈL·LULES, TEIXITS I ÒRGANS

Quina diferència hi ha entre una cèl·lula indiferenciada, oligopotent, pluripotent, somàtica, totipotent i unipotent?

SALUT PÚBLICA

Quina diferència hi ha entre anàlisi de cost-benefici, anàlisi de cost-efectivitat i anàlisi de cost-utilitat?

Entre cribratge poblacional o massiu i cribratge oportunista?

I entre endèmia, epidèmia i pandèmia?

Sabíeu que els termes immunitat de grup, immunitat col·lectiva i immunitat de comunitat són formes sinònimes?

Què és polissó i polissona?

REPRODUCCIÓ HUMANA

Quina diferència hi ha entre avortament eugenèsic o eugènic, provocat i terapèutic?

I entre reproducció asexual, assistida i pòstuma?

GENÈTICA

Quina diferència hi ha entre assessorament genètic o consell genètic i determinisme genètic?

I entre epigenètica, empremta genètica, enginyeria genètica, modificació genètica o manipulació genètica i predisposició genètica o susceptibilitat genètica?

RECERCA

Quina diferència hi ha entre estudi analític, clínic, descriptiu, experimental, observacional, de casos i de controls i de cohorts?

I entre recerca bàsica, biomèdica, clínica, epidemiològica, farmacològica i translacional?

I entre reacció adversa i esdeveniment advers?

Sabíeu que els termes reacció adversa, efecte advers i efecte indesitjat són formes sinònimes?

ECOÈTICA

Sabíeu que els termes control de població, control demogràfic i control poblacional són formes sinònimes?

Què és ecocidi, especisme, extinció massiva, i el principi de les tres erres?

SALUT MENTAL

Quina diferència hi ha entre contenció emocional o psicològica, farmacològica o química, física, mecànica i verbal?

I entre psicocirurgia, psicoeducació i psicoteràpia?

Sabíeu que els termes autotutela i delació voluntària són formes sinònimes?

I que també ho són contenció física, restricció física, immobilització física i subjecció física?

Es preveu actualitzar el *Diccionari* anualment, amb noves entrades i modificacions de definicions, que permetin que l'obra evolucioni al ritme d'aquesta disciplina, en procés de canvi constant.

També podeu consultar el *Diccionari* al web [Serveis lingüístics](#) de [Canal Salut](#), on trobareu moltes altres obres terminològiques promogudes conjuntament entre el Departament de Salut i el TERMCAT. D'entre les publicacions més recents de l'àmbit de les ciències de la salut destaquen el [Lèxic de malalties minoritàries](#), la [Terminologia del càncer](#) o el [Lèxic de proves radiològiques](#).

Comentari lingüístic
Servei de Planificació Lingüística
Departament de Salut
Generalitat de Catalunya
llengua.salut@gencat.cat
canalsalut.gencat.cat/serveislinguistics